

DISSERTATIO JURIDICA

De

COMMUNIONE
BONORUM CONJUL

GALIUM,

quam

Auxiliante

Divini Numinis Clementia

Ratificante

Magnifico Jctorum in hac Salanâ Ordine

Patrocinante

VIRO

Nobilissimo, Amplissimo, Consultissimo, Excellentissimo

DNO. JOHANNE FRIDERICO

GEORGI, J.U.D. & Curia Provincial. Sa-

xon. nec non Fisci Saxo-Ducal. Jen. Advocato Ordinario Præ-
ceptore Patrono & Favitore suo singulari observantiæ
cultu suspiciendo

Publice Eruditorum censura exhibet

JOHANNES MARTINUS ab ESSEN,

Osnabrugâ Gwestphalus,

AUTOR

Loco horisque consvetis

ad Februarii

ANNO M. DC. LXXI.

JENÆ,

Stanno Mülleriano.

17. DE STATO JURIDICA

COMMEMORATIONE
BONORUM CONIUGII

DNO JOHANNI FRIDRICO
GEORGIUS & WILHELMUS

JOHANNES MARINUS PERSONA

JOHANNES MARINUS PERSONA

JOHANNES MARINUS PERSONA

Conservantiæ & gratitudinis vecti-
gal est, quod Vobis, *PATRONI Æ-*
STIMATISSIMI, tanquam Anathema
vestris virtutibus debitum persolvo.

Quod si enim vitæ meæ articulos ad cal-
culum revocem, haud vulgaria Vestræ erga me
propensionis auspiciâ demiror atque veneror.
Unde hanc mihi legem inprimis condictam arbi-
tror, ut utroq; pollice allaborandum sit, quomodo
favorem Vestrum molâ tantum falsa, quum thura
non suppetant, mihi porro sacrum facere possim.
Adsum verò, *PATRONI ET FAUTORES*
LONGE MAXIMI, adsum & tenuem hanc Di-
sputationem tanquam officii mei interpretem Vobis
câ, quâ par est, animi religione sisto. Ne spernite à
Vobis pygmæum hocce gratitudinis tributum. Ma-
joris abollæ (quod ingenuè fateor) res sunt, quæ Ve-
stris debentur meritis: sed amplissimæ sylvæ non phi-
lomelis tantum, verum etiam aliis abjectionis notæ
aviculis hospitium condonant. Imò magnis etiam
mentibus hoc solenne est, ut humiles quoque res,
quas

quas terra protrudit, observent, & non semper astrametiantur; ad exemplum oculi nostri, qui ad exigua quoque aciem convertit. Hæc ego dum meditor, in spem haud obscure erigor, Vobis displicere non posse tesseram hanc obsequii, quam in parvo munere magnam optaverim. Unum hoc indulgentissime rogo, ut mihi porro Angeli Tutelares esse, & meam salutem vestro favore ad maturitatem educare velitis. Uti enim studia mea hætenus vitam quodammodo ac spiritum ex Vobis ducunt; ita etiam ut tota sese in præconia Vestra effundant, omnia industriam contendam. Vivite interim publice domique fortunati, & familiam meam qualemcunque Vobis porro vestra propensione vectigalem facite. Cui voto acquiescit

Magnif. Excell. Nobil. Ampl.
Reveren. & Prud.
Vest.

*Observantissimus
devotissimus*

Joh. Mart, ab Eslen,

Prolegomena.

Politici, civitatis indolem, quam sibi pro vero & adæquato objecto venditant, accuratiori nobis calamo depingere allaborantes, quos inter Arniszus *Doff. Pol. c. 2. & Neotericoꝝ accuratissimus*, Vir magni judicii Jo. Frideric. Hornius *part. Architect. de Civis. L. 1. c. 1.* cum sit totum aggregatum *Aristos. Pol. c. 1. & 2.* eam societatibus, tam simplicibus quam compositis seu mixtis constare, monent. Et ut harum, sic & illarum tres dari; Has esse familiam, vicum, pagum; Illas Conjugalem, Paternam & Herilem. **CONJUGIUM**, seu fundamentum reliquarum omnium, aliàs matrimonium sive nuptiæ, quæ synonymicè & promiscuè in jure nostro usurpantur. **EST VIRI ET MULIERIS**, *ἄνδρος*, ad excludendam plurium, *ἢ ἄνω χεῖρα* conjunctionem, cujus admissionem nostræ leges & ratio damnat, **DECENS**, id est legibus civilibus approbata **CONJUNCTIO** tum corporum, tum potissimum animorum, *c. debitum x. de bigamis*, ne raptus, stuprum violentum, incestus &c. honestum consequantur nomen, & sponsalia, nuptiasque inter, nulla habeatur differencia. De Jur. Sax. non tam conjunctionem corporum, quam conscensionem thalami: *daß die Braut in des Bräutigams Bette trete* requirit. *Magnific. Dm.*

A

Richter

Nichter Decif. 94. n. 4. Boust. part. 3. c. 5. de jur. connub.
INDIVIDUAM, non tamen ita, ut indissolubilis plane
fit, sed ne pro arbitrio alterutrius dissolvatur. Hinc
eruditè distinguit inter individuum & indissolubile *Dn.*
D. Johann Frid. Georgi Præceptor & Patronus meus sum-
mè devenerandus in Nucleo Pandectarum Theorico Pra-
ctico Disp. 12. b. 11. VITÆ CONSVETUDINEM CON-
TINENS §. 1. Instit. de Patr. Potest. Quam consvetu-
dinem *Modest. in lib. 1. de rit. nupt.* per consortium
vitæ, divini & humani juris communicationem ex-
planat. Hanc communicationem ad res conjugum
extendere non dubitamus; in tantum ut nulla sit res
seu divini seu humani juris, quæ non tanquam debitum
conjugale exsolvatur, & exigente necessitate promi-
scuè, salva tamen honestate conjugii, communicetur.
vid. Dn. D. Struv. Ex. 29. th. 56. Vinn. in comment. ad §. 1.
Instit. de Patr. Pot. Eaque ratione non malè uxor quasi
rerum domina, *Cassio & Nervæ, in l. 1. ff. de act. rer. amot.*
dicatur. Cæterum de hac communicatione bonorum,
quæ inter conjuges est, & per nuptias inducitur *l. 4. C.*
de crim. expil. hered. & lib. 1. ff. de Nupt. pauca in præ-
fentiarum dicturi citra ambages rei, quæ nostram, nunc
facimus nos accingemus; id præmonentes, per com-
munionem seu conjunctionem nobis significari quam-
cunque participationem alterutri conjugum ex alte-
rius bonis jure pacto competentem. Cumque eorum
bonorum varia sint genera; alia ante matrimonium;
alia constante; alia soluto matrimonio quæsitæ; eaque
rursus vel à marito, vel ab uxore provenientia; sepa-
ratim de singulis perfectiones & membra agemus.

SECT.

SECTIO I.

De Communione bonorum ante matrimonium contractum quaesitorum.

Bona, ante matrimonium contractum quaesita, dicimus ea quae ante nuptiarum mentionem existentia, & cujusque futurorum conjugum propria per nuptias communicari solent. Haec triplicis generis esseprehendimus. Alia quae ex parte uxoris ad maritum deferuntur; alia quae ex parte mariti ad uxorem devolvuntur; alia denique reciproca quae ab utroque conjugum proveniunt. Primo generi adscribimus Dotem & Parapherna. Ad secundum genus referimus (1) Donationem Propter nuptias (2) Dotalitium (3) Morgengabam (4) Mariti bona reliqua. Tertii denique generis erit Sponsalitia largitas.

Membrum I.

DE DOTE.

I. Vocabulum DOTIS in Codice nostro Civili varias passim admittit significaciones. Hic tantum in propria sua significacione designat *PROPRIUM MULIERIS MATRIMONIUM*, ut *Corvin. in Lexic. suo. vocabul. Dotis per l. 35. ff. Fam. Erc. Et Wesenb. in x. de jur. dot. per l. 3. §. 5.* Seu pecuniam *lib. l. 222. de V. SOB MATRIMONII ONUS SUSTINENDUM, MARITO UXORIS NOMINE DATUM.*

II. Dispertitur in Profecitiam & Adventitiam. Illa, quae à Patre, seu in linea paterna ascendente, constituitur, *l. 5. ff. de jur. dot.* Haec, quae à matre, vel linea maternâ aliove quovis extraneo proficiscitur.

III. Constituunt, id est dotant, seu promittunt dotem, aliâs femina constituit dotem *Magnif. Du. D. S. Struv.*

Ex 30. th. 3. alii ex officio lege imposito, ut pater
cujusque potestati dotanda subiacet, *l. 19. de rit. uspt. l. fin. C.
de dot. prom.* Qui, non quidem certa quadam actione, sed
officio & auctoritate judicis adigi potest, modo facultatum ra-
tio id permittat, & alii casus, de quibus consule *Zaf. in §.
fuerat n. 3. Instit. de act. Gail. 2. Obs. 95.* Idque ampliatur, ut si
filiusfam. mutuam pecuniam accepit, quæ in dotem uxoris
versa, pater de in rem verso actione teneatur, *l. 17. ad Sct. Ma-
ced. nisi forte ex bonis propriis se dotare possit, arg. l. 22. §.
pen. ff. ad Sct. Treb. & l. 9. ff. de in rem vers. Magn. Dn. Doct.
Stranck, dis. 3. aph. 1. n. 4.* Imo & patrem teneri ad dotan-
dam filiam emancipatam contendit, *Trent. vol. 2. Diss. 7. th. 2. lit.*

D. Alii ex libero arbitrii motu, ut mater, avus ma-
ternus, frater *l. 12. §. 3. in fin. de adm. tut.* (qui tamen itidem
ex probabili causa & necessitatis impositione teneri videntur,
Trent. D. 7. th. 3. lit. b. s. & d. Dn. D. Struv. Ex 30. th. 3. qui
quo ad fratrem dissentit) aliique extranei, Hic subnotamus,
neque patrem, neque avum paternum teneri, ut filiarum naturali
seu spuriarum arg. *lit. 41. §. 11. de leg. 3. l. 8. C. de nat. liber. l. locu-
pleti; In hoc dissentiunt Gail. Menoch. arg. l. 5. §. 12. de agn.
& al. lib. & quæ se factis suis beneficio hoc indignam reddidit, ut
exheredatæ arg. l. 19. C. d. in offic. Nov. 115. c. 3. 15. Pererz. in
Cod. de dot. promiss. n. 8. hæreticæ l. 19. C. de hæret. l. 9. de hered.
Nov. 115. c. 3. §. 10. Bachov. ad Treuth. vol. 2. D. 7. th. 2. Minori
citra parentis consensum matrimonium ambienti Auth. sed si
pos. C. d. in offic. test. dotem constituat, Quod autem ex affe-
ctione seu misericordia oritur, obligationem non parit. *l. 14.**

§. 7. ff. de rel. & sumt. fun.
4. Constituitur vel ultima voluntate, ut in casu *l. 48. §.
1. l. 76. de jur. dot. l. 71. §. 3. de condit. & demonst.* Vel inter vi-
vos, hodie pactis & stipulationibus, *l. 20. l. 27. ff. de jur. dot. l.
unic. C. d. rei ux. act. l. 6. C. de dot. promiss.*
5. Res quæ dotis nomine veniunt, sunt res omnes fungi-
biles, seu quæ commercio hominum exemptæ, non sunt, sive il-
læ sint immobiles. *l. 13. de fund. dot. sive mobiles. l. 42. &
seqq.*

seqq. C. de jur. dor. l. 30. Cod. eod. tam corporales, quam incorporeales. l. 17. & seqq. C. de jur. dor. tam alienæ, quam propriæ. l. 9. §. 1. ff. l. 13. C. h. aded ut si evicta fuerit, de evictione teneri constituentem certum sit. per l. 1. C. h. Ibiq. Brunneinan. vide tamen limitantem Struv. Ex. 30. th. 10. locum tamen habet pro dote ufucapio & it. pro dot. l. 3. §. 1. ff. de publ. in rem act. Hic adjicimus, feudum regulariter res dotales fieri non posse, §. 1. 2. feud. 9. qualiter olim pot. feud. alien. eò quod dotis datio sit alienatio. Aliud est, si feudum sit hereditarium, aut femina proprium, & sic ratione naturæ anomalum plane. 2. feud. 13. & 17. vid. Gail. 2. Obs. 154. n. ult. Quale marito concedi potest. Quod & tunc procedit, si dominus consentit. Myns. cent. 4. obs. 86. n. 7. Plura vid. ap. Rosenhal. c. 9. conclus. 9. num. 5.

6. His præmissis, videndum nunc quæ juriarum communicatio in dote sit statuenda. Utrique conjugum sua in rebus dotalibus jura competere, dubium non est. Jus marito competens ratione dotis promissæ, nondum autem solutæ parit ipsi actionem ex stipulatu. l. 5. C. de dot. promiss. cum jure tacitæ hypothecæ, ut ex Jafone refert Wesenb. w. de jur. dor. Imò etsi nulla intervenerit stipulatio, nihilominus maritus ad dotem petendam actionem ex stipulatu habebit. Dn. Preses in Nucleo ad l. un. C. de rei ux. act. §. 1. Quod si verò à promittente promissa exsolvi nequeat nec ideo uxorem expelli aut derelinqui posse statuimus cum Wesenb. w. de jur. dor. n. 5. simul derivu nupt. n. 7. cujus rationes ibi reperies.

7. Ratione acquisitæ dotis actiones consequitur maritus haud aliter, ac verus rei dominus l. 9. C. d. R. V. l. 49. ff. in fin. d. furt. l. 18. §. 1. sol. matr. l. 16. de fund. dor. l. 13. §. 2. eod. §. 40. Instit. de rer. divis. l. 58. ff. sol. matr. l. 7. §. 2. ff. d. jure dor. Peretz, in Cod. eod. n. 5. aded ut & fructus omnes, à quibus excipimus servorum dotal. soboles. l. 10. §. 2. & l. 69. §. ult. ff. de jur. dor. quæque hætiam extra rem mariti acquirunt, l. 1. §. 9. C. de rei ux. act. etiam accessiones prædiorum dotalium. l. 10. §. 1. de jur. dor. & ulumfructum nudæ proprietati accedentem. l. 4. ff. eod. percipere possit. l. 7. de jur. dor.

ceptos resolutio matrimonii vinculo repetere potest. *l. 3. C. d. don. int. vir. & ux. l. 2. C. de pact. conv.* Imò & res mobiles alienare ipsi licet. *Dn. D. Struv. Ex. 30. Th. 12. arg. pr. Inst. quib. alien. lic. vel non. l. 3. §. 2. d. suis & legit. l. 1. & ult. C. de serv. pign. dat. man. Bachov. ad Trentl v. 2. D. 7. Th. 9. L. C.* Inimobiles autem ne consentiente quidem uxore. *pr. Inst. quib. alien. non licet. l. un. §. 15. C. d. rei ux. act.* propter fragilitatem sexus virorum blandiloquiis, aut minis obnoxii. *d. pr. Inst. in fin. alienare valet.* Concessa verò est marito etiam alienatio immobilium rerum æstimatò datarum. *l. 9. §. 1. ff. de fund. dot. & hoc quasi per contractum. l. 10. pr. §. 5. l. 10. C. d. jur. dot.* Quod si tamen mulier maluerit rem existentem ut ut æstimatam repetere, licebit ipsi. *l. 1. C. de fund. dot.* Necessitate quoque urgente alienatio facta valet. *l. 1. pr. d. fund. dot. l. 2. C. eod.* Sicut & illa alienatio ex qua melioratur conditio mulieris. *l. 26. l. 27. d. jur. dot. juncta l. 61. §. 1. & l. fin. eod.* Jur. Canon. juramento confirmata alienatio non rescinditur. *arg. c. 23. d. jur. jur. c. 2. d. jur. in 6.* Ut nec jure Sax. modò alienatiò causæ cognitione interveniente, adhibito mulieris, ejusque curatoris consensu, interpositoque decreto Magistratus facta sit. *Schultz, in Syn. Inst. quib. alien. licet vel non Magn. Dn. D. Richter d. success. Sect. 4. m. 2. n. 10. & seqq. earumque oppignoratio renunciatio- ne Scti Vellej. firmata Const. Elect. p. 2. c. 16. ibique Carpz.*

8. Cum igitur maritum rei dotalis dominum esse statuamus, tangenda nobis quæstio. An & ipsius indistinctè periculum, si quod forte obveniat? Respondemus regulariter esse viri *l. 10. l. 18. d. jur. dot. l. un. §. 9. C. d. rei ux. act.* Hoc tamen ad res inæstimatas non extendendum; Cum enim maritus in rebus hisce latam & levem culpam præstet. *l. 18. §. 1. l. 25. §. 1. l. 24. §. 5. sol. matr. dos quem. pet.* periculum uxoris erit. *l. 18. §. 1. sol. matr. l. 10. §. 1. d. jur. dot. l. 26. l. 49. sol. matr.*

9. Isthoc jus dotis marito competens revocabile esse, cuilibet leviter saltem in legibus nostris versanti liquet. Hinc sponte fluit, uxori quoque jus suum in re dotali integrum servari, vi cujus revocare non solum eam potest, sed & alias com-
modita-

moditates percipere. Jus revocandi exercetur regulariter soluto demum matrimonio, qua ratione ejus tractationem ad seque-
quentem sectionem reservamus. Hic saltem monebimus aliquando revocari ante nuptias contractas; aliquando constante matrimonio. Prius accidit in casu traditæ jam dotis ob nuptias futuras, nec tamen postea secutas; ubi repetitio fit per conditionem causa data, causa non secuta, l. 32. junct. l. 17. solut. matr. aut. R. V. l. 17. ff. solut. matr. Dn. D. Struv. Ex. 30. T. 47. Posterior in casu necessitatis, & imminentis periculi, utpote marito ad inopiam dilabente, non autem culpa uxoris, fictione juris, quasi matrimonium solutum esset. l. 21. ff. sol. matr. l. 29. l. 30. C. d. jur. dot. Andr. Rauchb. part. 1. q. 33. n. 14. Limit. nisi sciens obarato viro nupserit, tum enim stultitiæ aut levitati erga ipsum propensæ expensum ferre debet l. 3. §. fin. ff. ut in poss. leg. l. ult. §. Hinc illud quoque C. d. sponsal. Cum volenti & negligenti non fit injuriæ l. 34. C. d. transact. c. 27. d. R. J. in 610. Hinc Carpz. eam in dolo versari concludit, quod obarato scienter nubat, cui nunquam favor militat. l. 43. §. 1. ff. d. adm. int. l. 37. §. 1. ff. de minor. Gail. 2. Obs. 84. Rittershusf. in Nov. part. 5. c. 5. n. 4. Dotem marito ad fortunatiorem statum properanti restituendam autumat. Repetitam dotem alienare etiam prohibetur mulier, ut ejus fructibus utantur, & liberi & maritus l. 30. C. de jur. dot. Plures casus quibus constante matrimonio dotis repetitio conceditur vid. in l. 20. ff. sol. matr. l. 73. d. jur. dot. & l. 31. pr. sol. matr. Nov. 22. c. 8.

Membrum II. DE PARAPHERNIS.

Etymon vocis hujus Calvinus in Lexico juris suppeditat, dicitque Parapherna descendere à *μαρῆ*, quod est præter & præter dotem; hinc paraphernorum seu paraphernalium vocabulis indifferenter utuntur Dd. Definitionem seu mavis descriptio.

ptionem hanc ponimus. *SINTEA MULIERIS BONA, QUÆ
ILLA HABET EXTRA DOTE* l. 9. §. ult. d. jur. dot. l. 31. §. 1.
ff. d. donat. Aut ut Calvinus d. l. habet. Bona quæ à
matre puellæ tradita sunt. Sed hæc angustior esse
videtur Germ. dicuntur. **Neben oder Handgüter.**

2. Distinguere possumus hæc non quidem originis intuitu, sed ratione possessionis in ea, quorum instrumento super his facto libera possessio & administratio marito concessa est. l. fin. C. de pact. conv. tam. supra dot. dicta in specie paraphernalia. Hahn, p. 2. f. 142. **unverändert Gut** / & ea quæ mulier sibi recipit, & à rebus mariti separata habet, quæ receptitia **vorbehalten Gut.** l. 9. §. 3. d. jur. dot. l. 8. C. d. pact. conv. Dn. D. Richter d. success. conjug. membr. 1. n. 7. Menoch. lib. 3. presunt. 8. n. 123. seqq. Bach. ad. Tr. vol. 1. D. 9. Th. 7. lit. F. & vol. 2. D. 7. Th. 9. lit. B. In quibus postremis maritus nullum, ne quidem administrandi jus habet. Wesenb. ff. d. tit. n. 5. prohibitum dicit sub pœna infamix l. 4. l. 17. C. d. excus. Rationem annexit, ne indulgentia uxoris fretus malè administraret, & inter conjuges scandalum oriatur. l. 2. C. ne fidej. dot. dentur.

3. Constituuntur parapherna vel ex dispositione uxoris tanquam rerum dominæ arg. l. 1. C. d. dote cantā non numerata Vel ex parentum arg. l. 5. l. 8. l. 44. d. jur. dot. l. 45. sol. matr. & cognatorum aliorumque extraneorum libera voluntate l. ult. C. de jur. dot. arg. l. 22. pr. ff. sol. matr. (nemo enim cogi potest. l. 1. l. 4. l. 16. l. 18. l. 28. C. d. jur. dot.) eaque vel expressa vel tacitâ, cum liberum uxori utrum velit in domum mariti ea inferre ejusve custodiæ submittere, an non. l. 9. ff. de l. jur. dot. l. 8. l. ult. C. de pact. conv. tam. super dot. Expressâ, quando mulier res suas mariti custodiæ & administrationi concedit, sive ex ut paraphernalia dotali instrumento inseruntur l. ult. C. d. pact. conv. sive chirographo mariti consignantur. l. 9. §. ult. d. jur. dot. Berlich, 1. Con l. 36. n. 26. Tacitâ, si quando patientiâ uxoris easdem res administrat d. l. 9. §. ult. d. jur. dot. Et siquidem emancipata fuerit, nullius consensum adhibere necesse est §. 6. Inst. quib.

quib. mod. jus. patr. pot. solv. secus si in paternæ familiæ sacræ constituta est, alias bona profectitia in quibus nihil juris habet, nullo modo alicui concedere potest. §. 1. *Inst. per quas person.* Adventitorum, cum patris sit ususfructus, illo non consentiente, adempta filiæ est potestas d. §. 1. Excipimus tamen adventitia hæc conditione filiæfam. data ne ad patrem ususfr. veniat *Auth. excipitur C. de bonis que lib. Auth. ut filia si cum patre succedit. Auth. defuncto C. d. Scto Tertul. Nov. 118. c. 2.* Item ex speciali lege concessa, utpote sine causa prægnante divortio per patrem tentato *auth. idem est C. de bon. que lib.*

4. Objectum se se hic offert nobis idem quod in dotem descendit, quod repetere hic otiosum putamus. Modum præscripti paraphernis uniuscujusque liberalis dispositio *Arniseus d. jur. connub. c. 3. Cujac. lib. 11. seqq.* Sed sine dotis promissione & nominatione illata bona, quibus mulieris patientia, uti, fruitur maritus, an habeantur pro dotalibus an paraphernalibus? posterius affirmamus, quia dotis datio cum sit facti, non præsumenda, l. 2. ff. d. probat. *Gail. 2. O. 82. Bach. vol 2. D. 7. Th. 4. Lit. D. Carpz. p. 1. Const. 28. d. 87.* Hinc in dubio paraphernalia censenda.

5. Finis dotium est, ut facilius maritus onera matrimonii sustinere possit, Cui paraphernorum respondet *arg. l. 7. pr. l. 56. §. 1. l. 75. & seqq. ff. d. jur. dot. l. 20. C. cod.* Hinc cum jus administrandi marito moderna consuetudine datum, ut notat *Gudel. l. 1. d. jur. Noviss. c. 7. & jur. Civ. volente uxore l. 9. §. 3. ff. d. jur. dot. l. 8. l. 11. C. d. pact. conv.* Maritus etiã recte paraphernorum usuras exactas, tam in suam, quam uxoris utilitatem vertit *l. ult. C. d. pact. Bruneman ad l. 8. & ult. C. cod.* Omnium rerum usumfructum *Jus Sax. marito tribuit. Carpz. p. 4. Const. 21. n. 8. Dn. D. Struv. Ex. d. rit. nupt. 56.* Quod & asserimus de *Jur. Civ. si voluntas uxoris non refragetur arg. l. ult. C. d. præscript. long. temp. l. 11. §. 1. d. publ. in rem alt.* Alioquin omnes fructus restituat *arg. l. 17. C. d. don. inter. vir & ux.* Dote verò non constituta, loco dotis omnes addicimus marito cum *Menoch. l. 3. præsumt. 9. n. 21. Rosenthal d. feud. c. 10.*

B

concl.

concl. 7. n. 10. Hinc etiam ratione paraphernorum in specie di-
corum, nomine uxoris agere potest, & quidem absque man-
dato aut cautione contra G. phan. l. 21. C. d. procur. d. ratio. l. 8. l.
su. C. d. pact. conv. Ummius D. 9. ad process. jud. pag. m. 410. Do-
nell. l. 18. c. 12. lit. L. ibique Hillig. secus si agit de receptitiis l. 21
C. d. procur. Gail. O. 133. ubi rati cautionem præstat, nisi instru-
mentorum productione mandatum probetur l. fin. C. d. pact.
conv. Paretz. ad C. d. procur. n. 16. In foro Sax. curatorium ex-
hibeat, aut cautionem rati præstare cogitur Carpz. d. process.
sit. 1. art. 6. n. 31. Et hæc idè, quia diligentiam quam suis re-
bus adhibet, his detrectare non debet l. ult. C. de pact. conv.
Ex quo fluit, ipsum omnia damna avertere l. 6. de usufr. res me-
liorare debere, l. 7. §. 2. & 3. l. 46. §. 1. d. usufr. l. 7. C. cod. l. 18. d.
usufr. §. 38. d. R. D. etiam onera alia sustinere, nisi immodica
sint, quæ tunc refundenda arg. l. 7. §. 2. ff. d. usufr. ibique Hahn
ad Wesenb. n. 5. Hæc secus se habent, si nudam tantum habet
administrationem arg. l. pen. C. d. mun. patrim. Carpz. p. 3. c. 16.
def. 12.

(VI.) Mulieris Jus circa parapherna tangemus. Cum u-
xor sit rerum domina, jura etiam veri domini, quatenus
nihil juris in his alicui permisit, in promptu habebit, puta Jus
vendendi oppignorandi, donandi l. 6. C. d. revocat. donat. arg.
lib. 21. C. d. procur. Wesenb. p. 1. Conf. 11. n. 17. De Jur. Sax.
ut & consuetudinario paulò aliter servatur. Illo namq; marito jus
utendi fruendi bonis mulieris viventis omnibus competit &
defunctæ eâ omnium mobiliam lucra maritus consequitur.
Landr. l. 1. art. 31. post pr. lib. 3. art. 67. Brunnem. ad l. 2. C. qui
dare tur. Hahn. ad Wesenb. in obs. de tut. n. 5. In securitatem
Jaris sui competit uxori jus hypothecæ in bonis mariti, quod
tamen non æquivalet dotis privilegio ut vult Wesenb. in not.
ad Schneidevv. §. ult. Inffit. de donat. sed est tantum tacita hy-
potheca, citra prælationis jus l. fin. §. fin. autem. C. d. pact.
conv. arg. l. 29. C. de jur. dot. Mensing. 5. obs. 4. Fontanella de
pact. nupt. claus. 6. gloss. 2. n. 62. Repetit etiam non soluto
matrimonio mulier hæc bona iis casibus, quibus dotem repeti
diximus

diximus arg. l. 24. pr. ff. sol. matr. lib. 29. C. de Jur. dot. arg. l. 1.
C. d. repud. Gail. l. 2. de pace publ. co. 16. num. 1. seq. & 2. obs. 86.
etiam also in casu 2. obs. 83. in fin.

Membrum III.

De DONATIONIBUS PROPTER NUPTIAS.

I.

UT DOS à muliere ad maritum arg. l. 30. ff. solut. matrim.
Peretz. ad C. rit. cod. n. 12. & seqq. ita donatio propter nu-
ptias ad uxorem provenit lib. 18. C. de donat. ante nupt. c. 8. §.
sane. x. de donat. inter vir. & ux. unde & Antiphernæ quasi
contra dos appellatur. l. cum multa C. de donat. ant. nupt.
Germ. Gegenvermächtnis. Gall. Donation en faveur de ma-
riage. Quamvis Veteribus sc. Romanis in cognita fuerit, ut
Scip. Gent. lib. 4. de donat. iur. vir. & ux. c. 16. nec minus anti-
quis Germanis Tacit. lib. 1. de morib. Germ. eò, quod ipsis
usitatum fuerit, uxores non viris, sed viros uxoribus dotem
conferre. **HANC DONATIONEM** quam Hottom. qui
tamen ab Scip. Gent. d. l. in absurdis circa hanc Donationem
constitutis judiciosissimè corrigitur, non sine ratione novum
dotis virilis genus appellat. & Henr. Goden. conf. l. 6. num. 7.
pignus dotis. Describimus **DONATIONEM QUAM
FACIT SPONSUS SIVE MARITUS, ALIUSVE EIUS
NOMINE SPONSÆ sive UXORI §. 3. Inst. d. donat. IN-
COMPENSATIONEM & SECURITATEM DOTIS** l. ult. &
10. rit. C. de donat. ant nupt. Schneidw. de donat. n. 1. Carpz.
l. 6. Resp. 5. n. 3. & decis. 198. n. 4. Brunneinan, ad Auth. C. ad Sci.
Vell. & l. 16. C. de don. ante nupt.

(II.) Hujus donationis appellationes varias reperimus
apud Dd. & Justinianum in §. 3. Inst. d. donat. Constituitur aut
à sponso aut marito, aut tertio ipsius nomine l. 19. C. de don. an-

re nupt. quam tamen pater exhibet ex officio l. ult. C. de dot.
promiss.

(II.) Communicatio hujus donationis in eo consistit ex parte uxoris i. ut constituta donatione propter nuptias uxor ejus dominium jure singulari consequatur. Eo quod marito eorum rerum non competat alienatio *auth. sive à me C. ad Sēt. Vellej. uxori autem vindicatio à quovis possidente l. 29. & auth. seq. C. d. jur. dot.* Hinc etiam indubitato inter modos acquirendi dominiū singulares Justinian. noster retulit in §. 3. *Inst. de donat. Habu. ad VVesenb. p. 2. f. 115. Gudel. d. jur. Nov. l. 1. c. 8. per l. ubi a huc C. d. jur. dot. Scip. Gent. l. 4. c. 16* dominium non penes uxorem sed maritum donatorem manere contendit, si cuti neque fructus ejus mulier habet, sed maritus *per. Aubi ad huc C. d. jure dot. & auth. dos data C. d. donat. ant. nupt. & in Nov. de non eligen. secund. nub. §. illud quoque*; idque confirmate hac ratione annititur, quod apud maritum sint onera matrimonii l. dotis fr. l. plerumque §. serviss. d. jur. dot. (2.) Per eam redditur secura de dote; Quia ratione tacitam in bonis mariti hypothecam habet, quam tamen sine privilegio prælationis esse statuimus *per. l. 12. §. 3. C. qui pot. in pign. Schneid. devv. in §. fuerat. n. 36. & 60. Inst. de act. Quod de jur. Sax. contra Moller. Const. Elect. 28. n. 50. & seqq. p. 1. Negant Carpx. p. 2. Const. 24. def. 6. & Const. 16. def. 1. p. 1. Const. 28. def. 91. Schneid. devv. l. cit. rationes vide apud Aubi, VVesenb. p. 1. conf. 50. n. 27.* Hinc actio uxori competit ad res tum antidotales l. ubi ad huc cum *auth. seq. C. de jur. dot. tum, his deficientibus*; ad alias vindicandas l. 12. C. qui pot. in pign. hab. Dixi: tacitam hypothecam competere mulieris potest tamen & sibi de expressa præcipere; quo facto, jus prælationis ipsi ex Jur. Sax. tribuimus. *Ord. proc. ess. judic. Elect. Sax. tit. 43. §. So wollen Wir. v. Es wäre denn ein Weib.* Notandum verò hic, mulierem deficientem jure tacita hypothecæ & privilegio prælationis inter chirographarios recenseri d. l. 43. *Const. 28. In dem Bezen. Vermächtniß aber. §. So wollen Wir.*

Inter

Inter dotem & donationem propter nupt. equalitatem
 quandam servandam esse, patet ex l. ult. §. si igitur dote C. de don.
 ant nupt. Nov. §. c. 1. Bocer. de donat. c. non §. Harp. ad §. 3. Inst.
 de donat. n. 6. Peretz. in C. l. de don. n. 2. quam tamen per dispa-
 rita pacta negligi notat Gail. l. 2. O 78. n. 2. Hahn. ad Wesenb. d.
 Jur. dot. n. 11. Philip. usupract. tit. 39. lib. 2. Quemadmodum
 vero soluto matrimonio datur uxori actio ad dotem repeten-
 dam l. unio. §. illo procurat. C. d. rei ux. act. ita marito ad don.
 propt. nupt. recipiendam e. donatio §. sane de donat. int. vir. &
 ux. In foro Sax. receptum dicit Carpz. p. 2. Const. 44. def. 14.
 ut hæc donatio mulieri debeat, etiam si post mortem mariti
 demum dotem solverit, quia hæc participat naturam dotalitii,
 quæ aliquando indifferenter sumuntur c. 4. x. d. don. int. vir. &
 ux. Moineus conf. 52. n. 31. Idemque etiam d. Jur. Civ. si dos
 ab alio soluta, procedere asserit ex Job. Fabr. Guid. Pap. Decis.
 565. in fin.

Membrum IV.

DE DOTALITIO.

I.

Dotalitium vulgo doarium c. plerumque de don. propt. nupt.
 Untersodov. Spec. Sax. lib. 2. art. 74. Germ. **Leibgeding/
 Gegendermachung/ Leibzucht.** Alimers man. jur. vo. dot.
EST DONUM QVOD VIR, ANTE O DEFUN-
CTO NECESSARI, UXORI, INTVITU DO-
TIS ACCEPTE, IN PARTE BONORUM SU-
ORUM CONCEDIT, QVO POST MORTEM
SVAM ALETUR HONESTE.

II. Speciem donat. propt. nupt. esse asserunt c. ex parte de
 foro comp. & Bocer. de donat. propt. nupt. c. 11. n. 2. modo consti-
 tituendi verò differre. Matth. Coler. part. 11. Decis. 57. & 60. n. 2.
 Constitutionem ejus ab ipso marito sive Nobili sive ignobili;
 [quod & ego in patria Osnabrugi practicum memini, in cau-
 sa rustici **Heynen**] ejusque necessariis, fieri palam est, tum in

B 3

bónis

bonis allodialibus, tum maxime in feud alibus *Carpz. p. 2. Const. 42. def. 2. Beust. p. 4. c. 9. & 10. Dan. M. l. n. 3.*

III. Quæ verò ejuldem sit quantitas, cum non subiaceat Regulis juris nostri potiusvis. *Besold. in thes. pract. v. Leibgeding n. 46.* uniuscujusque Regionis mos & consuetudo, quippe quæ raro aut nunquam eadem, docebit. *Coler. decisi. 60. num. 19.* Recepto more Sax. communiter duplo majorem partem dotis quantitate illata, intellige quoad usufructum hinc deducendum, viduâ consequitur. *Carpz. p. 2. Const. 42. def. 3. Jacob Schulz in addit. ad Modest. Pistor. part. 3. quest. 122. n. 132.*

IV. Dictum: Dotalitium constitui ratione dotis datæ; potest etiam citra dotem constitui. *Carpz. p. 2. Const. 42. def. 5. & 6.* Et siquidem pro dote constitutum dotalitium uxoris consensu, vel rati habitatione viduæ plene confirmatum, nunquam repetitio dotis mulieri conceditur, sed illa directò cum aliis mariti bonis & ipso dotalitio post mortem viduæ ad hæredes mariti transit. *Const. Sax. 32. vers. Daß dagegen ihre Mitgiffe und Einbringen verlesche und abgehe. Wesenb. p. 1. conf. 26. n. 26.* Limit. verò *Carpz. part. 2. Const. 42. def. 3. & except. def. 4.* Hinc æquitati conveniens maximè, hæredes mariti eo in casu vicissim obligari, ut & agnatos, si consenserint ex pacto. *Hartman. Pistor. part. 1. quest. 4. n. 6.* Isti verò tamen si non tenentur, ex promisso tamen si legitimè sit constitutum dotalitium jure obligantur, ad implendum factum cujus hæreditate gaudent *l. 14. C. de R. V. l. 3. C. de reb. alien. non alien.*

V. Ita constituto viduæ dotalitio ipsa consequitur jus utendi fruendi, ad tuendum honorem pristini conjugii, ut placet *Gudelino de Jur. Noviss. q. 8. l. 1.* ad ultimum usque vitæ spiritum, modo non impediatur pacta & adulterium *l. plerumque de donat. int. vir. & ux. aded*, ut & ipsi locare, vendere, donare, si non præjudicet proprietati, liceat, cum & hoc ipsum usufruario concedatur *l. 8. pr. ff. d. bôn. antb. jud. poss. l. 38. cum l. seq. l. 67. ff. de usufr. S. Inst. de usu & hab. l. 8. §. ult. de peric. & comm. rei vend. l. 9. §. 1. l. 17. de pign. & hypoth.* Et cum non consequatur ipsam proprietatem, tenetur cautionem præstare, ut quidam

VO

vult. Carpz. p. 2. Const. 42. def. 7. Jure tacitæ hypothecæ ac
prelationis munita est. p. 1. c. 28. def. 93. Carpz. Dn. D. Struv. Ex.
44. Th. 49. Dn. D. Richter.

Membrum V. De MORGENGABA.

1.

Circa vocem hanc notamus breviter, quod sc. dicitur à Germa-
Morgen Gabe. *Vechner. obs. pract. verb. Morgengabe.*
Vvesenb. de jur. dot. n. 11. sive dono matutinali. Hac igitur
MORGANATICAE SIVE MORGENGABA, quæ jure feudali & consuetudi-
ne plurimarum Gentium recepta est, dicitur MUNUS NUPTIALE AC
MATUTINUM, quod, ut Juvenal. *PRIMA NOCTE FOEMINÆ
IN PROEMIUM AMISSÆ VIRGINITATIS A VIRO DA-
TUR.* *Sandv. lib. 1. Aric. 20. Berlich. p. 3. c. 28. n. 80. & seqq. Phi-
lip. usu pract. lib. 2. Ec. 30.* Hanc speciem etiam olim Romanis
usitatam ostendit vetus Juvenal. Interpres in illum locum Daci-
cus Germanicus inquit: *Solidi ita signati, qui pro virginitate
deposita, novæ nuptæ donantur.* Græcos similia habuisse, quæ
ἀνακτωνθησα & *ἐνάυλια* aliisque nominibus, indicabant, mu-
nuscula, quæ postridie nuptiarum à patre aliisque cognatis
sponsæ dabantur. *& scip. Gent. l. 2. c. 23.* ostendit, etiam apud
Veteres Thraces Morgengabæ & dotalitii morem observatum
fuisse.

(H.) Hanc donationem moribus receptam differre à
munere, quod inter conjuges morganaticos, seu contracto ma-
trimonio morganatico dari solent, & quidem in foro Sax. ex di-
spositione Jur. Sax. differre ostendit latè Carpz. p. 3. Const. 33. def.
20. Hujus species dari solitæ sunt tantum res pretiosæ, ut catena,
patera, monile ex auro argenteo, quæ ut ex liberalitate profes-
sæ, ita sponsæ ea pleno jure lucratur, & defuncto marito unâ cum
aliis utensilibus ad proximum heredem transfert. *Joh. Schnei-
deuv. adv. r. de hered. que ab intest. def. rubr. de success. int. vir.
& ux. n. 41. Gentil. d. l. c. 23.* rejicit illarum opiniones, qui pec-
cuniam

penam promitti posse, hujus donationis intuitu, statuunt, eò, quod pecunia fere dari non usu veniat; & promissionem esse contra naturam hujus largitatis, quia derivatur à *Mergen* / & ab ipso primo actu donandi *Geben* / quod moram dilationem non admittit, quamvis autem posteriorem minime improbemus opinionem, priorem tamen moribus contrariam esse, generalis consuetudo, servicit; cum nihil receptius, pecuniam dari.

Membrum VI.

DE SPONSALITIIS.

I.

SPONSALITIA LARGITAS SEU ANTIPHERNA, quam merito principium sive clavem totius materiae de donationibus, tum inter sponfos, tum inter conjuges appellamus. *EST DONATIO, QVA SPONSUS SPONSAM SEU SPONSA SPONSUM* *l. 1. §. 1. de donat. l. 12. l. 16. C. d. donat. ante nupt. NIPTIARUM INTUITU, ET IN GRATIÆ AMORISQUE SIGNUM AFFICIEBAT.* Hic notandam donationem hanc sc. inter Sponsam & sponfam liberalitatis & amoris gratia factam, Veteribus non in cognitam, sed Juris Gent. fuisse. *Vinn. in Comm. ad Inst. de don.* hæc autem in donationem propriam & meæ liberalitatis actus habitos fuisse, nullo sc. casu revocabiles *l. 1. §. 1. l. 3. C. d. don. ante nupt.* ut ut non subsequeretur nuptiis *l. 1. §. 1. l. 2. l. 12. C. d. t.* nisi aliter pactum esse appareat. Constantini autem Constitutione, ejus juris esse capere, ut ni expressam saltem tacitam præ se ferrent conditionem futurarum nuptiarum *l. 15. C. d. donat. ant. nupt.* Hinc in definitione rectè positum: intuitu nuptiarum subsequendarum, Differt tamen à donatione propter nuptias, quod illa contracto jam matrimonio in dotis securitatem & compensationem; hæc sponsalitia largitas sub conditione futuri matrimonii concipiatur, majoris affectionis ergo *l. 16. C. d. don. ante nupt.* Hujus dominium est penes accipientem perpetuo *l. 3. Illius est revocabile.*

II. Facta

II. Facta donatione donatarius' promissam petit actione personali seu conditione, à promittente; modo non fuerit uxoratus, cum tam ipsum obligari impossibile *l. 5. C. 6. Data* verò perdit. Consequitur verum rei donatæ dominium, & hoc procedere etiam ante sponsalia, dummodò subsequatur matrimonium, testatur *Peretz. in C. d. donat. ante nupt. ad eò*, ut nec donans eas alienare obligareve ullo modo prohibeatur, nisi quis jã ante eas habeat obligatas *l. 13. C. d. donat. ante nupt.* Hinc jus prælationis cum *Peretio & Mynsing. cent. 1. Obs. 4. & ad s. fuerat Inst. de act. Gudelin. d. jur. Noviss. l. 1. c. 8.* ei tribuimus. Dicitur est perpetuum esse hoc dominium. Id tamen positis requisitis accipiendum, sc. si nuptiæ secutæ fuerint. Hæc namque conditio præsumitur, si nominatim non expressa fuerit: hinc *Constantinus casum non adjectæ causæ exæquat illi, qui adjectam habet. l. non facile s. affin. ff. de grad.* cum sine spe nuptiarum nemo integræ mentis facile donaturus, præsumatur, secus contra eum per quem stetit, quo minus conjunctio sequatur, conditione experiri licet. Si verò morte alterutrius præpediur spes nuptiarum, sponsæ integrum donum repetere, conceditur; Sponso, non aliter totius repetitio datur, quam si oculus non intervenerit, alias pars tantum dimidia repetitur. *l. 16. C. eod.* Monet *Peretz*, jus æquale hujus donationis & dotis.

SECTIO II. DE COMMUNIONE BONORUM STAN- TE MATRIMONIO QUÆ- SITORUM,

I.

Hanc sectionem nostris laboribus subjicere abs re esse existimant cum *Hottom. lib. d. rit. nupt. c. 22.* plures Jctorum, & Philosophorum nonnulli, ut *Clariff. Anthon. Montecatinus in lib. 1. Polit. Arist.* ducti *Lege Romuli*, quæ omnium & Sacrorū & bonorum communionem inter conjuges sanxit, cui etiam adscriptulari videntur. *L. L. Justin. ut l. 4. C. d. crim. expil. hered.*

C

l. 1.

l. ff. d. ritu nupt. ; hinc communicationi, communicatis jam rebus amplius locum esse negant. Sed nos hoc restringendum cum Gentiſi *c. 6. l. 1.* arbitramur : aliàs ridicula foret interdictio de receptitiis, & nulla fuisset patri potestas in filiam uxoratam, qui tamen, vi ejus dotem à se datam cum filiabus communem habuit. *l. 1. ff. d. lib. exhib. l. 2. ff. d. fur. dot.* Largimur vero societatem quandam per talem unionem induci, ut uxor quasi domina habeatur, sicut & superius ostendimus, haud fecus ac filius quodammodo dominus rerum paternarum. *l. in suis ff. d. lib. & postb.* Verum non ita, ut ipsa amplius domina fieri, aut maritus propius ad dominium accedere nequeat, **C**eu ex dicendis apparebit.

II. Cum horum bonorum varii sint fontes, sive causæ ex quibus proficiuntur, non uno genere complecti ea poterimus. Consideramus itaque quatenus vel ex bonis tum mariti, tum uxoris acquiruntur; vel etiam extra bona, aut ex singulari opera; aut citra operam, casu aliquo fortunæ.

Membrum I.

De ACQUISITIS EX BONIS MARITI.

I.

Marito varia bona assignari possunt. Alia quæ jam à marito ad uxorem donatione pervenerunt, puta Donationes propter nuptias, Morgengabte & Dotalitium; Alia, quæ sibi reservavit. De prioris generis bonis in precedenti sectione actum. Hic repetendum, quid juris stante matrimonio circa fructus harum rerum statuatur.

II. Quod attinet donationem propter nuptias, videbatur dicendum, uxori fructus ex ea competere, cum aliàs conjux ex re sibi donata fructus industriales suos faciat, naturales non item. *l. de fructib. c. d. donat. in. vir. & ux. l. fructus percipi-*

endo ff. de usuris. & Gent. l. 6. c. 7. d. donat. int. vir. & ux.
Contrarium tamen est statutum, ut uxor nullos ex hac dona-
tione acquirat fructus, sed quicquid horum est, marito defa-
ratur, l. ubi adhuc. C. d. jur. dot. Confer. Auth. dos data C. de
donat. ante nupt. & Nov. de non eligendo secunda. nupt. §. illud
quoque, & hoc æquitati convenientissimum, ut jura marito
faveant, quò releveretur, ne totus matrimonii oneribus succum-
bat. l. dotis fructus l. plerumque §. servis ff. de jur. dot. Com-
muniter tamen hunc casum excipi cernimus, puta vergente
marito ad inopiam. l. ubi adhuc. C. d. jur. dot. d. Nov. §. 6. ;
Neque tùm absolute hosce fructus mulieri cedere asserimus, sed
ita, ut iis familiam sustentet, cum jure naturali teneantur pa-
rentes, hos qui sunt in familia sua, alere. l. 2. C. d.
infant. expon.

III. Dotalitium, cum in casum soluti demum matrimo-
nii constituatur, sponte inde fluit, omnes fructus ex eo, matri-
monio durante ad maritum spectare.

IV. Morgengaba vero seu sponsalitia largitas, cum ple-
no jure ad uxorem transeat, fructus quoque ejusdem lu-
crabitur.

V. Posterioris generis bona mariti ita sunt propria, ut u-
xori nullum jus in iis constitutum; quoad usum tamen familiæ
communem quoque de iis participare videtur. Sicut namque
maritus ab uxore obsequium, l. 7. §. 7. C. d. rei ux. act. & operas
arg. l. 31. pr. ff. l. d. donat. int. vir. & ux. Ita uxor à marito ali-
mentationem, ad vitæ & valetudinis sustentationem. arg. l. 33.
d. V. §. ut & defensionem exigere potest. Wesenb. & de R. N
Ibique Bachov.

Membrum II.

De A CQUISITIS ex BONIS UXORIS.

I.

Sicut in membro præcedenti duplicis generis bona statui-
mus,

mus, ita uxoris bona in duo genera dispescimus. In priori locantur ea, quæ ab uxore ad maritum transferuntur; putados & parapherna strictè dicta. De dote confessi juris est, quod cum maritus fiat dominus, ipsumque sequantur onera matrimonii, fructus ejusdem in suam utilitatem vertere possit; quia hic finis est matrimonii. *l. 20. C. de jur. dot. l. 7. ff. eod.* De Jure Sax. marito omnium bonorum, etiam paraphernorum uxoris, nullâ attentâ distinctione aut differentia ad vitæ suæ tempus tribuitur usufructus. *art. 31 & 45. l. 1. Landrecht Matth. Coler. p. 1. decis. 18. & Carpz. p. 3. Const. 25. d. 6.* hoc ampliare videtur in tantum ut mulier rebus suis uteris fruens in dampnum aut carentiam mariti post mortem etiam mariti ad restituendos fructus conveniri possit ab hæredibus. *arg. l. 206. ff. d. R. J.* Idem Jure communi quoad dotalitium servari, non dubitamus. *l. 7. ff. solut. matr.* Paraphernalium marito concessorum idem juris esse statuimus, cum hæc etiam in subsidium oneris matrimonii ferendi dantur. Secus, si quid contrarium pacto dotali constitutum, cui firmiter inhærendum. *t. ff. d. pass. dotal. & C. d. pa. t. convent.* Quod receptitia attinet, in his idem servari, quod de mariti bonis propriis membro præcedente dictum, putamus, si ex Jur. Civ. queramus. Sed quid in foro Sax. obtinet, ex dictis facile constat.

Membrum III. DE ACQUISITIS PER SINGULAREM OPERAM MARITI UXO- RISVE.

I.

Hæc acquisitio bonorum utrum communis, sit an verò cuiusque ratione acquiritorum per suas operas adscribenda, videbimus. Præmittendum verò existimamus, uxorem nec quicquam esse in servitute viri, ut hinc omne lucrum uxoris consequatur, ut quidam nugantur; sed in tutela ipsius, & in potestate

te patris, l. 1. C. de bon. quæ liber. 10. l. 4. C. solut. matr. Dionys.
Halicar. l. 2. ita ut eam in adulterio deprehensam occidere pos-
sit. l. patris. ff. ad l. Jul. de adult. nec obst. l. familia. §. 1. ff. d. V. S.
l. femina. ff. d. Senar. Usumfructum quoque ex bonis ejusdem
adventitiis patris, ex hereditate, legatis, aliove modo honesto
quæsitis, percipere valeat. l. 2. C. lit. C. de bon. matr. Non ta-
men negamus eam teneri marito præstare operas suas, ut Bald.
in l. 1. C. de bon. mat. c. g. lanam carpere, texere, vestes confice-
re, ad quas operas hodie etiam famulæ conducuntur, cum non
omnibus matribusfam. ex ratione status hæc convenient. Quid
ergo in acquisitis per singularem operam conjugum? Sanè ex
Jure Civili respondendum videtur, ea soli marito cedere, per l.
Quintus. §. 1. de donat. int. vir. & ux. eò maxime, cum & eidem o-
nera matrimonii incumbant, et alimentatio uxoris, liberorum,
ac totius familiæ. l. 22. §. 8. ff. solut. matr. Verùm cum in alleg. L.
Quintus. asseratur: quæsitâ constante matrimonio, ex bonis
mariti ad evitandam turpis quæstus suspensionem, quæsitâ præ-
sumi; inde non malè argumentandum putamus, in casu certo,
& ubi hæc suspicio cessat, secus esse, & acquisita per singularem
industriam, puta negociationem honestam uxoris, ejusdem
manere, sicut opinantur Mascard, d. probat. vol. 1. concl. 50. Al-
ciat. de præsumt. reg. 3. præf. 26. Nisi inita sit inter conjuges ac-
quirendorum societas, quæ Jure permisa, l. ex diverso. §. simu-
lier ff. sol. matr. Gent. lib. 2. c. 19. d. donat. int. vir. & ux. Frantzke,
var. resol. l. 2. quæst. 11. n. 12. ut sic quicquid alteruter, sive operam,
sive pecuniam contulerit, quocumque modo acquirat, commune
erit. De Jure Sax. videbatur dicendum, quæsitâ conjugum in-
dustria & laboribus communia esse utrique, cum communia bona
dicantur possidere. Sande. lib. 1. art. 31. ibiq. Gloss. & ad cum.
Christoph. Zohel. lit. a. Mann und Weib haben nicht gezeiff
Sut zu ihrem Weibe. Sed hoc Gloss. latius in dict. art. 31. l. A. &
ad art. 45. Sande interpretatur, quoad sustentationem utriusque;
alias omnia lucra Paraphernorum omnium & dotialium sunt
communica contra text. s. jur. Petr. Heig. p. 1. quæst. 29. & quæst.
seq. Hinc verior est opinio ex Jur. Sax. omnia obstante matrimo-
nio acquisita marito cedere Welenb. r. d. R. N. n. 6. Idque

in tantum verum est, ut idem obtineat in lucris ex mercatura uxoris quæ sitis. Cum enim omnia in rerum ab uxore illatarum fructus capiat maritus, non potest non etiam mercium negotiationum fructus aquirere. *Petr. Heig. d. l. n. 11. 12. Math. Col. p. 1. dec. 18. abiq. Schulz. in addis.*

Men. brum IV.

De ACQUISITIS CASU FORTUNÆ

I.

Inter modos acquirendi domini communes, seu Gentium, præcipui sunt Occupatio & Accessio. Quarum varias species nobis exhibent. §. 12. & seqq. *J. d. A. R. D.* Quarum plerasque fortunæ adscribendas, nemo facile negabit, utpote quæ non raro omni operæ ac industria prævalere videtur. Huic namque magnam terrarum portionem aqua adjecit, illi ditior thesaurus obvenit. Sunt acquisitionum varii modi, per alluvionem, collisionem, Insulæ nativitatem, alvei mutationem, thesauri inventionem &c. Horum ergo si qui accidit conjugum alterutri, quid juris: non immerito quaeritur? Sanè quod accessiones attinet, facillor erit responsio, si prænotatur regula: accessorium sequi naturam principalis ejusque dominio addici, qui rei principalis dominus est. *l. 10. §. 1. & 2. d. jur. dot. §. 20. Inst. d. rer. div. l. 7. §. 1. ff. de acquir. rer. dom. §. 23. Inst. & l. 7. §. 5. ff. d. rer. div.* Simile judicium est adhibendum circa fructuum ac emolumentorum perceptionem, ut qui re principali fruatur, idem & accessoria frui possit. *Inst. d. rer. div. & idem de cæteris nudæ proprietati accrescentibus. l. 69. §. ult. l. 4. d. jur. dot.*

II. Sed quid de thesauro invento, siue maritus siue uxor eam invenerit data opera, aut fortuito, modo licitis mediis si locus fuerit dotalis, hoc casu, uxori cedere videtur; illo, sc. si marito obtigit, æquum erit participare de lucro, & quidem dimidium; si verò extra dotem locus aut mulieri non proprius fuerit, in-

inventrici mulieri dimidia pars acquiritur; Sin maritus, nihil participat. Quod si obtingat seruo praediorum dotalitium, tunc cum omne, quod acquirit, mulieris sit, etiam in tali casu acquirit mulieri. *l. 1. §. 9. C. de rei ux. act.*

III. Huc etiam convenientissimè referri posse autumo, partes metallicas, quas communiter Kuckus Bergsheile appellant, nos, vsu textuum juris Civ. ejusq; auctoritate nixi inclinamus ad ipsorum sententiam qui hocce Kuckus uxori non marito proprios, certant per text. *l. 3. §. 6. & l. 5. §. 1. ff. de reb. eorum qui subint. & l. cura Berlith. p. 3. conclus. 35. n. 3.* idq; etiam in foro Sax. observari docet *Carpz. p. 3. Const. 31. def. 1. & seqq.* Eademq; nostra est sententia de earum partium montanarum redditibus, quos tamen Jure Saxon. maritus percipit omnes cum aliis rebus mobilibus, quibus hocce proventus seu redditus adscribimus, per *l. 7. §. 13. ff. sol. matr. l. 32. ff. de j. r. dot.* hac tamen differentia adhibita, omne illud quod ex hisce partibus perceptum vel acquisitum est, lucro mariti cedere, & ultra hoc, ne minimum *Const. Elect. 125. §. Wann aber* sed omne quod reliquum uxor superstes consequi potest, *d. Const. §. Wo dann das Weib Carpz. d. 11. qui etiam d. f. 4.* optima ratione contendit uxori ob consumptos proventus actionem aestimatoriam concedi, qua praeter omnibus creditoribus, non autem prioribus hypothecariis expressis, quanti consumpta aestimata sunt, repetere valet, haud aliter ac deponens, *l. 7. §. 2. & seq. ff. depositi.*

SECTIO III.

De COMMUNIONE BONORUM SOLUTO MATRIMONIO QUÆTORUM.

I.

Postquam duabus prioribus sectionibus sunt relati bonorum cum ante, tum in ipso matrimonio acquiriturum modi, super

est, ut attingamus etiam ea, quæ soluto matrimonio alte rutrius conjugis propria sunt; Dispiciemus igitur ordine servato.

Membrum I.
De QUÆSITIS EX MARITI
RUPTO VINCULO CONJUGALI

BONIS,

I.

NE autem penitus ignoremus antiquitatem, monendum hic, temporibus diversis diversas fuisse Constitutiones & consuetudines de solvendo, præter naturalem modum, matrimonio Alii mutavere uxores, tanquam merces, imò communicavere, cum gratis, ut commodatum, tum precio ut mutuum, *Xenoph. d. Spart. Reb. Strab. lib. 11. & 16. Cesar. 4. d. bell. Gall. Sic & mulieres secundum legem Charondæ mutavere maritos Theod. Si. cul. lib. 12. Sic & olim mutuo consensu l. 9. C. h. Nov. 22. c. 4. l. 2. & 7. d. divort. Ambros. Epist. 65. Cic. 2. Philip. Alii oblevissimi nam causam. Quam immoderatam licentiam certis postmodum circumscriptere legibus Imperatores nostri Christiani, quas enarratas vide l. 8. C. de repud. Seld. lib. 3. c. 29. 30. & 31. & eas Justin. restrinxit in Nov. 22. c. 15. Nov. 117. c. 8. & 9. Jus Canon. hac in parte indistincte prohibuit. Nos quo propius accedamus ad nostrum propositum, generaliter duos modos solventes matrimonium, ponimus, quibus, uxor acquirit ex bonis mariti; ut mortem & delictum.*

II. Delictum sive contingat adulterio, sive malitiosa defertione, utroque casu mulieri agere concessum ad solvendum matrimonium, *Matth. 5. & 19. l. 38. l. 47. sol. marr. l. 11. §. 3. ff. ad L. Jul. de adult. l. ult. C. eod. l. 8. C. d. Nov. 22. d. nupt. c. 15. Carp. Jurispr. Eccl. p. 2. d. f. 129. & quidem civiliter, ad repetitionem dotis, donationis propter nuptias, aliorumque lucrorum nuptialium amissionem per ll. dictas c. 10. §. si quoniam. c. plerumq. X. de don. int. vir. & ux. Myns. decad. 5. Resp. 43. n. 45. Philip. lib. 1. eol. 52.*

III. Na.

III. Naturali causa solvitur nexu conjugalis morte
 five mariti; & tunc acquiritur uxori, vel ex ipsius dispositio-
 ne, tum inter vivos, tum ultimæ voluntatis; vel etiam ex i-
 psius juris dispositione. Virum de rebus suis per ultimam
 voluntatem non modò, sed & inter vivos pro arbitrio, tan-
 quam verus rei dominus disponere posse palàm est. Sed
 an dispositio hujusmodi seu pactum inter vivos quoad suc-
 cessionem valeat, dubium est. De Jure communi negant
 per l. 5. C. de pact. convent. VVesenb. w. ff. d. pact. dot. n. ult.
 Matth. d. matrim. D. 9. §. 12. VVissenb. d. pact. dotal. §. 23. Ex
 consuetudine hodierna Germ. affirmat Struv. Ex. 30. §. 19.
 Carpz. p. 2. c. 43. d. 6. Prior illa inter vivos dispositio valet, si
 in illa juris succedendi nulla mentio facta, etiam coram du-
 obus tribusve testibus. l. 5. C. d. pact. conv. & habet præsen-
 tem obligationem, licet post mortem effectum consequatur.
 Gail. lib. 2. Obs. 126. n. 6. Cotman. vol. 2. conf. 78. n. 176. Hæc
 si etiam contineat successionem futuram quinque testibus
 confirmandam, aut judicialiter insinuandam esse arg. l. 31.
 C. d. donat. §. 1. 19. C. de testam. cenlet Carpz. d. l. def. 6. Struv.
 d. l. Et hanc etiam revocabilem esse demonstrat def. 10. & 11.
 Corb. d. l. n. 169. eò quod ultima voluntas hominis ambula-
 toria, ad supremum usque vitæ exitum l. 32. §. 3. ff. de don. l. 4.
 ff. de adim. & transf. legat. Quod si viduæ exsolvi non pos-
 sit, quod pactis dotalibus comprehensum, patrem teneri ad
 supplemum verius est. arg. l. 22. §. transgrediamur. ff. sol.
 matr. §. l. 1. C. de filiisfam. Schneiderv. J. quod cum eo qui in
 aliena potest. est. §. si igitur. n. 6.

IV. Ex dispositione ultimæ voluntatis acquirat sibi
 mulier quatenus instituta est, una cum portione ex pactis
 dotalibus ^{Carpz.} p. 7. c. 20. d. 6. modo legibus non contrarietur.
 l. 55. ff. d. leg. 1. cum inter sit reip. suprema hominum judicia
 effectum sortiunt. l. 1. C. d. SS. Eccles.

V. Ex ipsa juti dispositione, ubi nulla mariti con-
 ventio aut voluntas, quæ alias prævalet juri, l. fin. C. d. pact.
 convent. apparet, uxor, secundum loci statuta, hisce defici-
 entibus, ex concessione juris communis bona mariti acqui-
 rit, idque propter arctissimam conjunctionem quæ est inter
 has personas l. 1. d. rit. nupt. Gud. l. 2. c. 6. qui ex Halicarnass.

D

refert,

refert, Romulum uxoribus hoc juris communicasse, ut fratrum suorum hæredes ex asse forent, sc. liberis communibus non existentibus, quod paulo post variatum legitur; Jur. Præt. tamen introductum alterum alteri succedere, sed non nisi post agnatos quæ dicta boni. poss. unde vir & uxor §. *aliam. Inst. de bon. poss.* Etenim naturali plus deberi quam adscititiæ conjunctioni convenientius est, eapropter omnis suspendatur successio, ut parentali sit locus *l. un. C. und. vir. & ux.* Hanc postmodum novissimis Constitutionibus circumscriptis Justinianus ut in certam præmorientis locupletis uxor indotata, aut, si exigua ipsius dos fuerit, *Gnael. de jur. noviss. l. 2. c. 15.* etiam inopiâ laborans (*Gud. d. l. tunc eam inopiâ laborare censet, quando tantum vix habet, quod ex æquare portionem possit*) portionem succedat *Nov. 53. §. quoniam verò. Nov. 14. §. quoniam autem. Nov. 117. c. 3. Auth. præterea C. unde vir & ux.* quia inhonestum, & opprobrium foret mariti familiæ, ita depauperari & mendicari, imo iniquissimum uxoris inopiam non sublevari, ubi remanere tanta bona; *d. Nov. 53. Schneidev. de success. int. vir. & ux. n. 17. Treutl. D. 16. §. 6. lit. D.* Et hanc portionem quartam fuisse ostendunt *dd. Nov. 53. & 74.* ex illa ratione, quod olim indotatæ, si injusta subsequeretur dimissio, quartam totius substantiæ partem exsolvi constitutum erat, *Nov. 53. §. quoniam verò.*

VI. Postmodum statutum est, ut quocumque modo solutum matrimonium, uxori hodie competat successio in quartam partem, hac tamen adjecta limitatione, si tres paucioresve liberi communes, sive alterius matrimonii, *Ludov. D. 10. §. 5. lit. B.* superint, omnium bonorum, Pluribus verò exstantibus, in portionem virilem, id est tantum ab ipsa acceptum iri, quantum ab uno liberorum, *Nov. 117. §. quia verò. Auth. præterea. C. unde vir. & ux.* Et hæc obtinent, quantumdiu mater vivit, defunctâ verò matre, ipsa proprietas redit ad liberos, *Nov. 117.* quod si contingeret hos ante discedere, mater pleno jure sibi acquireret eorum portionem, *Fach. 10. c. 72. Rittersh. p. 7. c. 17. n. 17.* quod secus arbitrat, si repudiant, *Duar. l. 1. de jur. accresc. c. 18. in fin. Ludov. d. l.* sed ad proximos cognatos deferri, si verò liberi non

non adsint, mater cum agnatis & cognatis ad quartam partem pleno proprietatis jure succedit. *Auth. præterea, C. int. vir & ux. Nov. 117. c. 5. Don. 9. comm. 1.* Et hoc jure munite sunt uxores, ut illa portio nequaquam testamento auferri possit, *Dn. D. Struv. Ex. 38. §. 38. Gail. 2. obs. 119. Matth. D. 15. §. 19.* neq; minui. Si verò minus legatum sit à viro, quarta parte, id suppleri debeat, *Nov. 57. §. quia verò. & Auth. præterea,* etiam hoc beneficio utuntur contra fiscum, in confiscatione bonorum mariti, *Struv. Ex. 30. §. 38. Gudel. d. 1. c. 6.* Sed quæritur, utrum huic portioni renunciare possit? **N.** quia textus rejicit pacta de non succedendo *l. pactum def. C. de collat. l. ult. ff. de suis & legit.* Opportunè etiam quæritur? An ex feudo hæc portio detrahi possit, *Negatur per l. 1. feud. tit. 15. l. 2. l. 13.*

Membrum II. De ACQUISITIS EX BONIS UXORIS,

I.

DEcurfis omnibus acquisitis & stante & soluto matrimonio, paucis quid in bonis uxoris marito, conjugali nexu rupto acquiratur, subnectendum,

II. Dicitur verò est marito deberi fructus omnes dotis pro oneribus matrimonii *l. pro onerib. C. de jur. dot. Dn. D. Richter de success. conjug. membr. 1. n. 5.* & paraphernalium concessos. Sed an Paraphernales quorum nudà administratiouem tantum habet, fructus ipsi etiam debentur? Resp. quod maritus horum perceptos, ut & receptitiourum restituere teneatur *Dn. D. Richter d. l. n. 6.*

III. Hinc dotem cum omnibus accessionibus nisi fuerit æstimata. *l. 10. §. ult. ff. d. jur. dot.* præter fructus, Parapherna omnia cum fructibus, exceptis his quos volente uxore percepit, restituere teneri necessarium est. *l. 1. l. 4. C. sol. matr. l. un. C. de rei ux. act. l. 6. ff. de jur. dot. Schneidevv. ad tit. Inst. de hered. que ab int. n. 7.*

IV. Cessat verò hæc repetitio, si pactis dotalibus aliter

D 2

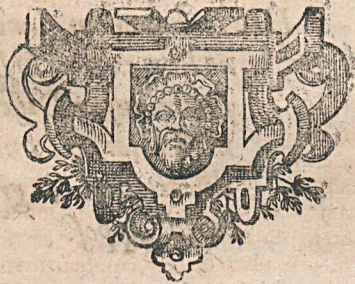
ter

ter conventum, tum hæc conventio dat legem contractui,
l. 1. §. si convenerit. ff. de positi. t. i. d. pact. dor. cui strictè in-
hærendum. Ex æquitate egentem maritum lucrari dotem
censemus, per Auth. præcreta. C. unde vir. & ux.

V. Solutio matrimonio per mortem mariti, aut per
divortium sine culpa uxoris factum, (nam si culpa uxoris
ad sit, & ipsa emancipata, vel pater defunctus, dos lucro ma-
riti cedit.) si modo emancipata, l. 7i. de evict. l. 5. divort. l.
19. Matr. aut pater defunctus arg. l. un. §. 15. C. de rei ux. act.
junct. l. 24. C. de jur. dor. marito cedit l. 8. §. 5. d. repud. ipso
jure dominium dotis ab uxore profectæ l. 30. C. d. Jur. dot.
ad ipsam mulierem redit. Wesenb. w. tit. solut. matr. ibiq.
Hahn. n. 2. Bachoc. §. 10. a. & b. Dn. D. Struv. Ex. 30. §. 47.
ad quam consequendam, uxori ejusq; hæredibus l. un. §. 6.
de rei ux. act. datur rei vindicatio, contra quemvis posses-
sorem. l. 10. ff. de jur. dor. Ob consumptam verò, actio ex
stipulatu, tametsi non intervenerit, stipulatio fingatur.
Struv. §. 48. d. l. l. n. C. solut. matr. quam bonæ fidei cum
Hahnio de jur. dor. n. 6. & sol. matr. n. 4. contendimus, Bach.
ad Treul. vol. 2. Diss. 7. §. 4. lit. B. Huic annexum est jus ta-
citæ hypothecæ in bonis omnibus mariti §. 1. §. 11. Inst. d. act.
vi cujus non solum chirographariis, sed & hypothecariis ta-
citis atq; expressis, præfertur l. 12. C. qui pot. in pign. l. un. §. 1.
& seqq. C. d. rei ux. act. Nov. 97. §. his consequens. Nov. 109.
c. 1. Scip. Gent. l. 4. c. 16. d. donat. Secus ac Jur. Sax. quod
expressam hypothecam uxoris tacitæ præfert, testante
Carpz. par. 1. Const. 28. def. 64. Et ita in foro etiam præfi-
cari ostendit d. l. quod & in Camera affirmat, Gail. l. 2. Obf.
25. n. 10. Mortuâ verò uxore pater vivus indifferenter prose-
quitur dotem profectiam l. un. §. 2. 6. & 13. C. d. rei ux. act.
tam strictè, ut & liberi ab ejus competitione arceantur. arg.
l. 11. & 76. §. 2. d. pact. dor. Authon. Matth. D. 7. §. ult. Un-
gep. Ex. 7. §. 7. latius. Bach. ad Treul. vol. 2. D. 7. §. 10. lit. D.
Quam tamen sententiam seu iniquiorem rejicit. Hahn. ad
Wesenb. tit. sol. matr. n. 3. Sander. 2. decis. Frisco. 2. d. 5.
Thessaur. decis. 190. Oldend. clas. 4. act. 26. circa finem. Ad-
ventitiam sc. morte uxoris is qui dedit ex stipulatione con-
sequitur; l. 24. C. d. jur. dor. l. un. §. 15. C. d. rei ux. act. Sin-
minus

minus hæredum uxoris erit, *l. un. §. 6. d. rei ux. act. Num. 21. c. 39. Nov. 98. c. 1.* Mortuo verò marito culpave ejus dissoluto matrimonio, si patrio nexu liberata uxor, sola. *l. un. §. 13. C. d. rei ux. act. l. 9. C. de pact. non.* Sin in potestate patria constituta, adhibito consensu patris, *l. 22. §. 5. sol. matr. l. 34. §. 5. d. leg. 2. l. 14. d. L. Falcid. Cujac. tract. 8. ad Affric. in d. l. 34. sol. matr.*

VI. Quod reliquum, idem juris in marito, quod in femina militare videtur, cum eadem eorum est ratio, quæ æquali gaudet dispositione. *l. 3. pr. C. de Condēt. ind.* Nisi quod Jura Saxonica propitiore esse videantur marito, quæ dotem in mobilibus consistentem irrevocabiliter ipsi adscribunt. *Landr. l. 1. art. 31. Schneidew. d. l. n. 26.* imò & promissam, nondum verò solutam, *Berlich. p. 3. conclus. 29. n. 29.* rationes addit *Carpz. p. 3. Const. 23. def. 5.* aut quicquid mobilium acquisivit, *Coler. p. 2. d. 286. n. 26.*

D 3

Do-

DOtes connubii mon-
strando, jure mereris,
Dotes ingenii non sine lau-
de feras.

*Hac in honorem clarè docti,
ac Præ-eximii DN. Præ-
sentis hujus Dissertatio-
nis Autoris, Amici mei
dilectissimi, gratula-
bund. appof.*

PRÆSES.

Conju-

Conjugii quænam communitio rite bonorum
Dicatur, rectè svavis amice doces.
Et tibi conjugii hinc messis per larga resultet:
Quæ de participes mox precor ex animo.

*Hec politissimo Dn. Respondenti niveo profusus pe-
ctore gratulabundus apponebat*

Joh. Ericus Nagel / VValenbrugâ Westph.

Est commune bonum: Virtutis præmia ferre,
Hoc manet, ESSENI, splendida facta Tua.
Euge bonum factum! speciosa prædere vires
Et tentare viâ, quam colit ipsa Themis.
Gratulor! augecant bona mentis & aucta perennent!
Præmia virtutis mox cumulata ferâs!

Ex animo vovet

**Johann: Justus Arcularius, Ravenis-
bergicus.**

Dum bona Conjugii tractas, precor, ut tibi Conjux
Per bona permultis adsit onusta bonis.
ARCAM MACRA tenet, sed gazam casta pudica: (*)
Cista sat æris habet, si tibi casta venit.
Numos cista ferat, sed non sine Numine numos,
Ne lædant tædas tædia fœda tuas.
Promuba sit Virtus tibi, **MORGENGABA** sit uxor
Bellula, jus tandem det Parapherna D.I.V.

(*) **MACRA** per anagr. **ARCAM.**

*Adplaudit Nobiliss. Dno. Auctori LL.
Candid. Digniss. Fautori & ami-
co suo Lectissimo*

**H. von der Lich / Verd.
In stu-**

In studiis Themidos quid, quantum ESSENIA proles
Fecerit, exemplo comprobat hocce suo.
Pro docta cathedra docto dum disputat ore,
Quid sit conjugium detegit ille satis.
Ausus sunt voto digni precor ergo: secundos
Successus ceptis annuat ipse Deus.

*Ita Nobilissimo Dn. Respondenti populari ac contu-
bernali suo dilecto gratulabundus
apposuit*

Joh. Kramer / Osn. Gvestph. Quidia p. 6.

ECCE APOLLO, PALLASq; inelyta
Prodeunt TIBI plausu sacro,
Hos THEMISTA sectatur gradu.
Tu Comes Themistos, prosperam
Expetis viam, MERCURIUS
Dux TUI ad cathedram Civicam.
JUNO cujus adnutum es celer,
Explicat caput. COELUM favet,
Sed DIESPITER nervos regat,
Advolet MAJESTAS (*) PRINCIPIS
Proximè FAVOR, seu CURIA
Te vehat. VENUS DOTEM feret
Optumam; RATUM praestet DEUS,

(*) sc. Dea honoris.

*Currente calamo ast propensissimo affectu hisce
paucis Dn. Auth. populari sui aman-
tissimo gratari voluit*

**VV. H. Gerding / Osn. Badbergensis
Gvestphalus.**

F I N I S.

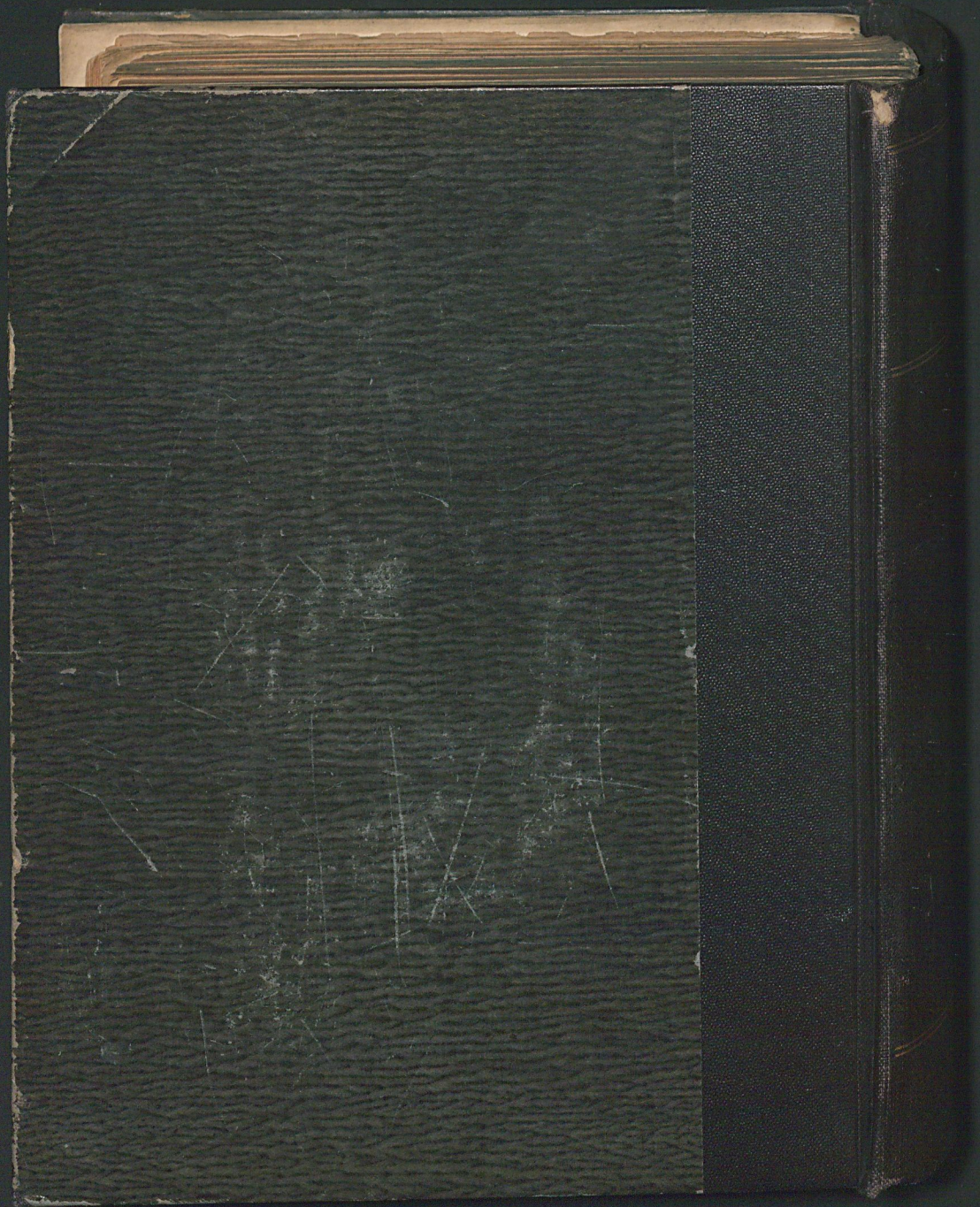

ULB Halle 3
004 795 92X

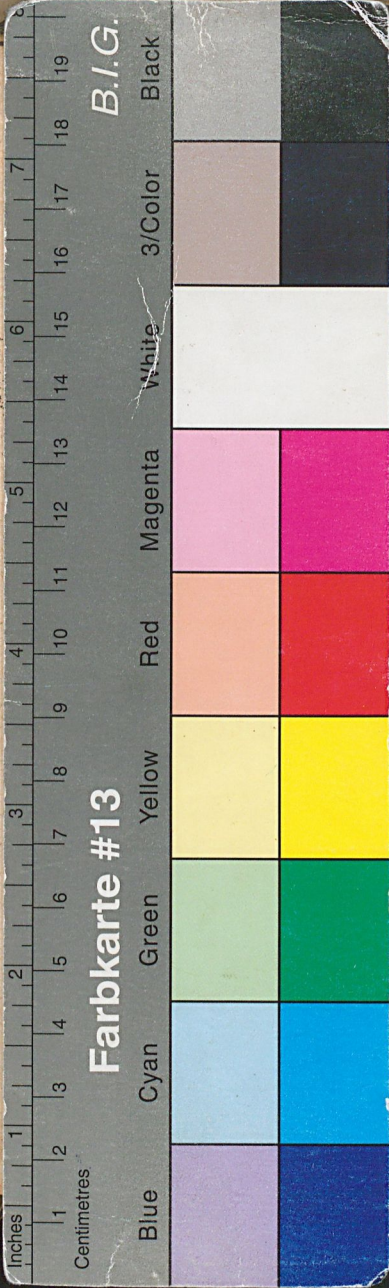

SB

VD 17

B.I.G.

Farbkarte #13

O JURIDICA
De

20 23.

UNIONE

10

A CONJU

MIUM,

1671, 10

liante

inis Clementia

icante

in hac Salanâ Ordine

ocinante

IRO

Consultissimo, Excellentissimo

NE FRIDERICO

Curia Provincial. Sa-

al. Jen. Advocato Ordinario Præ-

toris suo singulari observantia

suspiciendo

orum censura exhibet

RTINUS ab ESSEN,

à Gvestphalus,

AUTOR

isqve consvetis

Februarii
DC. LXXI.

N Æ,

Mülleriano.

22